

Funksjonshemmet – i forhold til hva?

AV **BENTE N. OWREN**

Bente N. Owren er vernepleier og medlem av redaksjonsutvalget, SOR RAPPORT.

Vegard Løland Vøllestad er 20 år. Han går siste året på videregående i Bergen, og til høsten begynner han på folkehøgskole. I likhet med mange andre ungdommer på hans egen alder, gleder han seg til å flytte hjemmefra. På spørsmål om han gleder seg til å bli ferdig med videregående skole, sier han først ja. Men så nei. Kjæresten hans går fortsatt på skolen.

«Rullemester, det er tittelen min»

Vegard er en ung mann. Han er kledd slik mange andre unge menn er, og har striper i håret. Vi treffer ham på SORs vårkonferanse i Bergen, der han ved hjelp av Tom Skauge, leder i Bergen Lokallag av NFU, formidler opplevelser og drømmer til deltakerne på konferansen. Vegard er født med Down syndrom.

Vegard begynner med å fortelle om skolehverdagen sin. Dagen før hadde han verksted. Der lager de ulike ting, og lærer å bruke maskiner. Klippemaskin, for eksempel, men det pleier ikke han å gjøre. Vegard pleier å bruke rullemaskinen. «Rullemester, det er tittelen min.» Men de lærer også andre ting på skolen. Lage mat og sette på vaskemaskin og sånn. «Og så har vi matte. Jeg har hatt matte i 4 år, lærer hoderegning og sånn. Det er bra å kunne,» sier Vegard, før han legger til, med et stort smil: «... men jeg er ikke så god i sånt. Jeg bruker kalkulator!»

«Tullingen ba meg om å gå hjem!»

Vegard har mange venner, både støttekontakten, kjæresten, skolekamerater, de han gikk på skole med før, venner fra skolekorpsset. Vegard har spilt saksofon i Tveiterås skolemusikkorps i 8 år. Han

liker seg i korpset, men begynner å bli lei. Har lyst til å gjøre andre ting. Vegard understreker at det er viktig å ha venner. Ha noen å gå på kino sammen med, eller gå på turer, spise kebab, eller dra og bowle.

Vegard reiser selv inn til byen når han skal treffe vennene sine. En gang han hadde vært på kino med en kamerat og skulle ta bussen hjem, ble han kastet av bussen. Det vil si, bussjåføren sa at han ikke fikk være med, for han hadde ikke nok penger til billetten. Vegard hadde honnørkort, men det visste ikke sjåføren. Så måtte faren komme og hente ham. En annen gang Vegard skulle ta bussen hjem, sovnet han. Da han våknet visste han ikke hvor han var. Også da måtte faren komme og hente ham, men da var han far sint på sjåføren.

«Det er ikke vanskelig for meg, men for dem!»

Til høsten begynner Vegard på Folkehøgskole et annet sted. Kvier han seg? Ikke tale om! Som ungdommer flest, ser han fram til å flytte hjemmefra. Slippe å ha faren hengende rundt seg hele tiden – selv om det er han som, i følge Vegard – sliter ham opp av sengen om morgenen. Vegard innrømmer at en av utfordringene ved å bo på hybel blir å komme seg opp for egen maskin. Vi i salen som er tenåringsforeldre nikker gjenkjennende. Problemer med å komme seg opp om morgenen er ikke Vegard er alene om!

En gang tok han taxi for tusen kroner. Og en annen gang tok han ut 3000 kr på minibankkortet sitt. «Herregud, altfor mye penger!» sier Vegard selv. Vi nikker gjenkjennende til det også.

Vegard opplever ikke at det vanskelig å være født med Down syndrom. Hadde det bare ikke vært for foreldrene som maser om at han ikke får kjøre bilen. På spørsmål om det er andre ting som er vanskelige, er svaret kontant: «Ikke for meg, men for dem!»

Vegard Løland Vøllestad.

«Jeg vil ikke snakke om seksualitet, Tom!»

Vegard har kjæreste, men vet ikke om han har lyst til å gifte seg. Få egen familie. På spørsmål om dette, svarer han: «Jeg vil ikke snakke om seksualitet, Tom!» Likevel legger han til at siden han har Down syndrom, kan han kanskje ikke få egne barn. Men det gjør ikke så mye. Han er jo onkel.

Han er ikke sikker på hva han skal gjøre når han kommer tilbake til Bergen etter året på folkehøgskole. Han har prøvd forskjellige ting, vært utplassert på Grønnevikens AS og på Nordnes verksteder. Selv har han mest lyst til å jobbe på Kiwi eller Esso. Han er i hvert fall sikker på at han ikke hadde klart å være vokter. Sjåførjobber er heller ikke aktuelt. Faren gir ham ikke lov til å kjøre bil.

Men en ting er Vegard sikker på: han skal begynne å bruke kontaktlinser. Sånn som fetteren gjør. Det ser han fram til!